

MÉREGTELENÍTŐ
2017.05.szám

KEDVES OLVASÓ!

Az emberi élet végtelen gazdagságát szeretnénk a következő oldalakon mozaikszerűen megjeleníteni. Mert a május hónap a maga mámorító szépségével és romantikájával számtalan ünnepelni való eseményt hoz elénk.

Ünnepeljük az Életet, és az életet ajándékozó Édesanyákat. Ünnepeljük a Gyermekeket, akik az Élet folytatását biztosítják. Ünnepeljük a Családot, ahol egészséges lelkű emberek nevelődhetnek, formálódhatnak. Ezek a gyermekek aztán maguk is beállnak az élet nagy forgatagába, gazdagítva azt felfedezéseikkel, munkájukkal. Ünnepeljük nagy családunkat, a Nemzetet, melyet mi magunk alkotunk a történelem

ezen évtizedeiben.

S végezetül, szeretném, ha mindezek mögött felismernénk és ünnepelnénk azt az arcot, melyet soha senki nem látott, de Akit mégis mindenki ismer, akinek a szeretete után vágyakozik. Akitől kapjuk az éveket és lehetőségeinket, s Aki munkánk végeztével magához hív minket egy csodálatos (másik) világba. Ígérete szerint az itteni világunk csak végtelen egyszerű másolata annak az időtlen, örökké tartó Jövőnek.

Hát kérlek, Olvasó, így ízelgesd a sok szépséget, melyet összegyűjtöttünk Számodra, mint egy csokor májusi virágot.

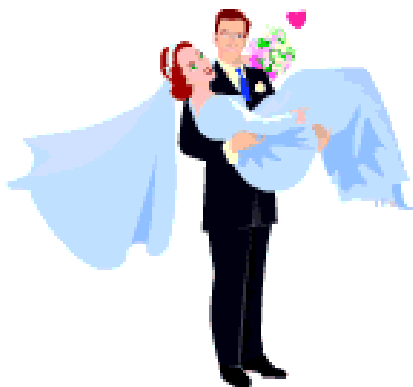
Gyönyörködj, méregtelenedj, gyógyulj, gazdagodj általuk!

Siv Widerberger: Sóderparti

Daniel,
aki az osztályunkba jár,
a vacsorát Sóderpartinak hívja.
"Sódert esztek vacsorára?"
kérdeztem egyszer
(mert szerintem ez a
Sóderparti
olyan lükén hangzik).
"Frászt" mondta Daniel,
"húst eszünk,
és mindenki nyomhatja a sódert,

és senki se mondja,
hogy fogd be a szád,
és mindig kipakolhatod,
ami a szívedet nyomja"
mondta Daniel, és nevetett.
Mégiscsak lükén hangzik, hogy
Sóderparti.
De Ami a Szívedet Nyomja, az már
igen!
Málunk csak olyan
közönséges Vacsora van.

Egy kiállítás képei...

Szabó Lőrinc: Áldás a szülőkre

Van hely, hol minden kicsi széken
Nevetve ültem egykoron.
S tipegő léptem, gügyögésem
Mosolyt rajzolt az arcokon.
Van ház, ahova tartozom,

Más otthonba sohse térek,
Bármely családhoz, minden házba
Csak mint idegen, úgy lépek.

Valakiket: a szüleimet
Eléggé meg nem áldhatom,
Valakinek, ha százszor élek
Adósságom le nem róhatom.

Serfőző Simon: Elmegyek

Ne mindig a földön járjak,
elmegyek a fákra ágnak.

Állok tetőre kéménynek,
füstjével az égig érjek.

Esőnek is elállhatok,
hadd fürödjének az árkok.

És ha szélnek is elmegyek,
szárnyasulhatnak a lelkek.

Állok aztán Napnak, Holdnak,
édesanyámnak ragyogjak.

Az Anyákról

"Foglalkozás nélküli"- olvashatom
Pedig ki él a Földön hasznosabban?
Hivatása másokért élni, tenni
kora reggeltől készen lenni.
s vállalni késő éjszakáig
mi övéi javára válik.
Háziasszony, anya, feleség...
Mi más foglalkozás?
kedvenc ételek jó szakácsa
csomagoló minden utazásra,
sebész, ha ujjat tövis sebzi
békekötő, ha igazat kell tenni
szabó, ha régit kell fejteni...

üres erszény? pénzügyi zseni!
lexikon, mindent észben tartani
varrónő, ha elszakad valami
mesék fáradhatatlan mesélője
a házi béke megőrzője
babadoktor, dekoráló, kertész,
cukrász, fodrász... s a felsorolás
nem kész.
Mert mondhatnék én még címet
sokat,
de minek gyötörjem a
nyomdászokat?
Áldásul teremtett asszonyszívek!
Ők a "foglalkozás nélküliek"?!
/ismeretlen svájci szerző/

Gyurkovics Tibor: Anyám-apám szerelme

Anyámnak szép írása volt,
akár a menüett,
úgy kanyarította alá
a kecses betűket,

keringtek és lebegtek
és perdültek, mint a tánc,
apámra kacskaringatón
fonódott így a lánc.

Anyám azt mondta: nem jöhet,
mert fél, nem szereti,
apám azt írta: mindenét
fölajánlja neki.

Anyám azt írta: nem lehet,
apám azt, hogy muszáj,
és röpködtek a levelek
és suttogott a száj.

Anyám mindig ellenkezett,
azt írta, hogy ne, ne!
Apám a levelek között
csak fuldokolt: te, te!

Forogtak, lengtek a betűk,
kulcsoltak, mint a lánc,
és így lett egyre szabadabb
és szédítőbb a tánc.

Szabolcsi Erzsébet: Mégis...

Ne szólj,
szól helyetted a csend.
Ne nézz,
hunyt pillád mögött vagyok.
Ne hívj,
hívnek az álmaink.
Ne keress,
hisz úgyis ott vagyok.

Szólj,
fújja hangod felém a szél!
Nézz,
szemed tükrében ragyogok.
Hívj,
érezzem, hogy lobogva vársz.
Keress,
szeress, lásd melletted vagyok.

Böjte Csaba: Megmaradunk!

Én is olvasom az okos, precíz kimutatásokat, hogy az elmúlt években itt is - ott is mennyivel fogyott a mi drága népünk, és hogy a statisztikák fényében mire számíthatunk. Természetesen én is ki tudom számolni, hogy ha havonta leesik 10 cserép a házamról, akkor mikor fog elfogyni az összes cserép és rám roskadni a ház. Az is logikus, és ki is lehet számolni, hogy ha jön nekem ezer méterről az autó ötvenessel, akkor hány másodperc múlva fog elütni... csak az nem logikus, hogy miért nem ugrok félre, miért nem igazítom meg a cserepeket az otthonomon, miért várjuk némán, passzívan a sorsunk beteljesedését?

Egy statikusan gondolkodó világban élünk, a legtöbb ember abból indul ki, hogy ilyen a világ, ez van, ezt kell elfogadni. Mostanában újból és újból felcsendül bennem egy régi, Kájoni János által gyűjtött csíksomlyói dal refrénje: *ha nincs kenyér, keresünk!* Igen, mi keresztények a mi Urunktól Istenünktől azt halljuk: Keressetek és találtok, zörgesetek és ajtót nyitnak nektek, bármit kértek az én nevemben, azt megkapjátok. Igen, egy változó, növekvő, kibontakozó világot teremtett az Isten, és mi ennek a folyamatosan születő világnak vagyunk a gyermekei. Nem statikus, fáradt gondolkodás kell, hogy vezessen bennünket, hanem egy dinamikus, bátor, cselekvő, keresztény lelkület, a mi Urunk Istenünk szelleme. Isten ránk bízta a teremtő erőt, merem-e azt használni hittel, reménnyel? Szépnek látom Isten adta drága szülőföldemet? Azt, ami érték nekem, azt örömmel meg merem-e osztani gyermekeimmel???

Egy kedves vállalkozó itt Székelyföldön 15 év alatt egy kis csodát teremtett: van neki panziója, sípályája és főleg sok-sok vendége. Egy nap felhívott szomorúan, hogy nagyra nőtt fia összepakolt és elment Amerikába... Leültünk beszélgetni, és én megkérdeztem őszintén: „Mit gondolsz, ezt, amit itt 15 év alatt megálmodtál, felépítettél, más országban el tudtad volna érni? Saját szájával mondta ki, hogy nem. Hát akkor miért kell nap mint nap azt mondani, hogy itt Erdélyben nem lehet eredményesen dolgozni, meg nem is érdemes, mert úgymint minden hiába, meg stb., stb. Ha a gyerekeid nap mint nap csak azt hallják, hogy nehéz, hogy nem éri meg, akkor miért ne mennének el a mi rossz világunkból??”

Barátom némán hallgatott, láttam, hogy érti azt, amiről beszélünk. Végül is ő űzte el, a problémák folyamatos felemlegetésével magától, szépen fejlődő vállalkozásától a gyermekét. Így igaz, de gond egy szál sincs - mondtam neki - most te kell, hogy vissza is édesgedd a fiadat! Ha felhívod, ha írsz neki, mindig mondd el, hogy mennyi vendég volt, hogy ma hányan lovagoltak, és hogy mennyi állatot tudtál értékesíteni a saját tehéncsordádból. Nem kell bölcselkedni, valótlan dolgokkal hencegni, csak az igazat mondd ki, de azt újból és újból örömmel mondd el, mert a te örömeidnek, bizakodásodnak teremtő ereje van!! Használt a gyógymód, a fiatalember mint szakács hazajött, és vezeti apja konyháját.

Igen, folyamatos félrevert harangok mellett nem lehet családot alapítani, munkát vállalni, gyereket szülni. Abba kellene hagyni az állandó pánikolást, nyafogást, siránkozást, és merjük kimondani a gyerekeink, fiataljaink előtt, hogy ennyi cipőnk, ruhánk soha nem volt, és őseinknek sem volt az elmúlt ezer év alatt, és azt is mondjuk el, hogy ilyen mennyiségű élelmiszer, információ, luxuscikk soha nem volt még a Kárpát-medencében. Nehéz a magyar ember sorsa? Igen, vagy 10-20 kilóval átlagban valóban nehezebb a kelleténél, és ezért kell fogyókúrázzunk. Ennyi kövér ember, megműveletlen föld, leszüreteletlen almafa, megkapálatlan szőlőtőke soha nem volt itt a Kárpát-medencében! Miért sírunk? Miért űzzük el gyermekeinket, fiataljainkat falvainkból, városainkból?? A félelem, a szorongás, ha csak irreális, még akkor is mindenképp kifejti a maga pusztító hatását.

Hogy mennyire így van, elmondok egy kísérletet: A tudósok vettek száz egeret, ötvenet beraktak egy kísérleti terembe, a másik ötvenet egy ugyanolyan terembe zárták. Arra voltak kíváncsiak, hogy a félelem, a szorongás, a stressz mit fog eredményezni az egereknél? Éppen ezért az egyik megfigyelés alatt álló terembe beraktak egy ketrecbe zárt macskát. Így, bezárva a macska nem bánthatta az egereket, de a szaga érződött, közben nyávogott, morgott félelmetesen és a kis parányi állatokra ez az irreális félelem is hatással volt. Abban a teremben, ahol nem volt cica, az élet szépen ment a maga medrében, sok-sok kis egérke született, a párok gondoskodtak a parányi utódokról, vígan fejlődött az egérpopuláció. A másik teremben, ahol a cica a ketrecben biztosította a stresszt, a félelmet, hiába, hogy egyetlen egeret sem tudott bántani, az egerek nem hoztak kellő mennyiségű utódot, sőt, sokszor a megszületett utódokat is megették, és azok a kis egerek, amelyek életben maradtak, sokkal gyengébben fejlődtek, betegesebbek voltak, sőt, mindenféle deviancia gyakrabban előfordult náluk, pl. több volt itt a saját neme iránt vonzódó egyed... Igen, a félelem, a szorongás, még az irreális, alaptalan félelem is öl, pusztít, megfojtja az áldozatát!! Ezt a gonosz lélek is jól tudja, ezért lengi be világunkat ez a hatalmas nyugtalanság, félelem!! A Gonosz mindig ócsárolja a jó Isten által szeretettel teremtett világot. Jézus Krisztus mindig, de mindig vigasztal, biztat, bátorít! Azt kéri újból és újból, hogy ne féljünk, hanem bízzunk benne!!

Végezetül szeretnék elmondani egy jó hírt! Erdélyben, tavaly télen, a hideg miatt egy héttel meghosszabbították a téli vakációt, és mi szépen, csendben pihentünk a nagy hó alatt. Érdekes: a kollégáim családjában toronymagasan a szeptemberi hónapban született a legtöbb kisbaba. Igen, a csend, a nyugalom, a béke meghozta a maga gyümölcsét. Szerintem ebben a mai gazdasági, társadalmi hullámverésben is, ha magunkban, környezetünkben békés nyugalmat tudnánk teremteni, akkor Isten áldása kiáradna ránk és megmaradnánk. Ha hitetlenül a gonosz lélekre figyelünk, akkor a félelem, a szorongás, stressz összemorzsolja a szívünket is, de a népünket is.

E néhány gondolattal szeretném megköszönni azt a hatalmas bizalmat, szeretetet, melyet folyamatosan érzek az anyaországi testvéreim részéről.

Nemzetközi Gyermeknap

Világszerte megtartják, a legtöbb országban június 1.-én köszöntik az apróságokat

Az első ünnepet **1920**-ban rendezték **Törökországban**, s csak jóval később, 1954-ben tett javaslatot az **ENSZ** közgyűlése Egyetemes Gyermeknapra. Ennek célja a világ gyermekeinek testvériségéről történő megemlékezés, a

kölcsönös megértés, és a gyermekek jólétéért folytatott szakadatlan küzdelem. Ekkor javasolták a kormányoknak azt is, hogy jelöljék ki az országuk számára leginkább megfelelő dátumot a kicsik köszöntésére!

Magyarországon mai formájában május utolsó vasárnapján 1950 óta ünneplik a Gyermeknapot. A hagyomány ennél is régebbi, 1931-ben kezdődött, és akkoriban egy egész héten át tartott a legkisebbek fesztiválja!

Németországban a hidegháború idején Nyugat- és Kelet-Németországban másként ünnepezték a gyermeknapot. Míg keleten a nemzetközileg elfogadott június 1. volt a gyermeknap dátuma, addig nyugaton szeptember 20.-án tartották az ünnepet.

Lengyelországban hazánkkal ellentétben június 1. a Gyermeknap hivatalos dátuma. 1952 óta van jelen az ünnep az ország életében.

Japánban 1948. óta nemzeti ünnep és egyben munkaszüneti nap a gyermeknap, amit május 5-én tartanak. Érdekessége, hogy ezen a napon, a családok papírsárkányokat reptetnek.

Indiában november 14-én van gyereknap, az ország első miniszterelnökének, Jawaharlal Nehru születésének évfordulóján.

Argentínában augusztus második vasárnapja a gyermeknap, **Brazíliában** október 12., **Chilében** augusztus első vasárnapja, **Kolumbiában** április utolsó hétfője, **Peruban** október 14., **Mexikóban** április 30-a, **Kubában** július harmadik vasárnapja a gyermekeké.

A Gyermeknapot ünneplő országok többsége nagy hangsúlyt fektet az ünnepre. Országszerte számtalan program várja a családokat, sok országban a gyermekek ezen a napon ingyen léphetnek be a különböző állatkertekbe, vidám- és élményparkokba. Hazánkban is évente számtalan program várja a kikapcsolódni vágyó családokat.

A Nemzetközi Gyermeknapon kívül létezik számos más gyereknap is. Szeptember 20.-át jelölte ki például az UNICEF a Gyermekek Világnapjának. November 20. a Gyermekek Jogainak Világnapja, augusztus 4. a Belsőszülött Gyermekek Napja. Az Eltűnt és Bántalmazott Gyermekek Napját május 25-én egy New Yorkban eltűnt kisfiú emlékére hozták létre.

Ismeretségi körömben nagy népszerűségnek örvendő TV műsor volt a „Maradj talpon!” Talán mert mindenki felmérhette a kérdéseket hallgatva saját tudását, de a népszerű, szellemes, segítőkész, melegszívű játékvezető is okozhatta ezt. Ezért örültem, mikor megtaláltam a Vele készült alábbi riportot az Új Ember c. újságban.

Mondjuk, ahogyan Isten adta mondanunk!

Találkozás Gundel Takács Gáborral

A népszerű televíziós kommentátorral, műsorvezetővel a családról, a hitről, a reformáció ötszázadik évfordulójáról, a média szerepéről, és természetesen a futballról beszélgettünk.

– Felmenői között Gundel János és Gundel Károly híres vendéglősök voltak. Az Ön hivatása távol esik a gasztronómiától. Hogyan őrzi mégis a nagynevű család örökségét?

– Valóban, a hivatásom megválasztásában a családi hagyományok nem sok szerepet játszottak, már csak azért sem, mert az egykori családi vendéglő a születésem idején már régen állami kézben volt... Nagypapám, Gundel Ferenc vitte volna tovább a vendéglőt, az ő révén még hallhattunk is régi történeteket... A pályaválasztásomban inkább a belső késztetésem irányítottak. Először úgy éreztem, hogy az utam a színház irányába fog vezetni – többször felvételiztem is a színművészetire–, ám később a televíziózás felé kanyarodtam. A látszat ellenére e kettő nincs olyan messze egymástól. Mind a két hivatást ugyanaz a késztetés hajtja. Egyrészt a kíváncsiság a világ dolgai iránt, másrészt annak igénye, hogy mindezt megosszuk másokkal. Csak a forma más. Fiatalon még nem volt világos számomra, hogy miért nem lehettem színész, de ma már úgy látom, hogy a helyemen vagyok, a Jóisten oda vezetett, ahol a leginkább ki tudok teljesedni. Tudni kell, hogy anyai ágon vagyok Gundel, a televízióban Takács Gáborként dolgoztam. Csak azért vettem fel a másik családi nevem, mert a tévénél volt más Takács Gábor is.

– Át tudja adni a családi történeteket a gyerekeinek?

– Bár sokat meséltem nekik, de most, hogy már felnőttek, magam pedig elértem egy kort, tudatosult bennem: bizony könnyen feledésbe mehet mindaz, ami több az egyszerű családfakutatásnál. Ezek a sztorik személyesebbek, képesek arra, hogy közelebb hozzák az őseinket. Azért szeretném egyszer leírni ezeket a történeteket, hogy az adatokon túl valami több is megmaradjon.

A Gundel étteremben van egy kis helyiség, amit családi szobának hívnak. Itt nagyon sok fotó, emlék, dokumentum idézi fel a Gundel család történelmét. Szándékosan csak akkor vittem el a gyerekeimet ebbe a szobába, amikor már nagyobbak voltak. Szerettem volna megvárni azt, amíg tudatosan élhetik meg a gyökereikkel való szembesülést. Ez az első találkozás nagyon mély emlék lett számukra – és számomra is. De egy másik találkozás is nagy hatással volt rám. A család egy másik ága az erdélyi Tövisről származik. Egyszer kifejezetten azért utaztunk el ide, hogy az ükapám sírját meg-

keressük. Döbbenetes élmény volt, amikor egy ház hátsó kertjén át megközelíthető kis katolikus temetőben – hiszen a környék nagyrészt református – rábukkantunk a régi fakeresztre.

– A vallás, a hit része ennek a hagyománynak?

– A családom egy része katolikus, Gundel Károly evangélikus volt, a feleségem pedig református. Én is reformátusnak vallom magam. A hetvenes években a húgommal katolikus hittanra és szentmisére jártunk. Ezt még valószínűleg elnézték volna, de a húgom nekilátott megtéríteni az osztályát, ami ráadásul félig sikeres is volt. Ott volt tehát egy általános iskolai osztály a szocializmus kellős közepén, melynek a közössége kettészakadt: voltak a megtérítettek és a többiek. Természetesen behívták emiatt a szüleinket, így ezután nem jártunk már hittanra. A következő élményem egy hívő katonatársamhoz kötődik, aki sokat beszélt nekem vallási kérdésekről. Csak annyit tudtam neki mondani: „Csabi, most még nem tudok dönteni, de el fog jönni a pillanat, amikor majd készen állok rá!” Teltek az évek, utamba akadtak emberek, könyvek, más impulzusok is értek, akiknek- amelyeknek a hatására a hit közelebb került hozzám. Érdekes, hogy végül miért döntöttem a református vallás mellett. A jövődöbéli feleségemmel felkerestünk egy katolikus papot, de ő elutasított bennünket, mondván, hogy a menyasszonyom református. A református lelkész viszont szívesen látott bennünket, azt mondta: beszéljünk egy kicsit! Nekem pedig fontos volt, hogy valaki nem a papírt tartotta elsődlegesnek, hanem a személyt.

– Ön a „Reformáció 500” nagykövete. Miért vállalkozott erre a feladatra?

– Szeretném azt hangsúlyozni, hogy mindenkinek a maga útján kell járnia. Mindannyian szeretetben, békességben szeretnék élni; az pedig, hogy ki milyen hitet tart megfelelőnek arra, hogy ebben segítse, kevésbé fontos. Nem szeretnék senkit meggyőzni arról, hogy valamelyik út jobb, mint a másik. Nem végeztem teológiát, nem vagyok lelkész, vagyis csak arra van jogosultságom, hogy magánszemélyként beszéljek erről. Azért vállaltam ezt a megbízatást, mert úgy gondolom, hogy nem egy szimpla történelmi esemény az, ami ötszáz évvel ezelőtt történt. Szerintem a reformáció egy folyamat, az a szög, amire Luther ráütött, még mindig rezeg. Számomra a reformáció legfontosabb üzenete az, hogy ne fogadjunk el semmit csak azért, mert addig úgy volt, mert egy tekintély azt mondta, vagy azért, mert úgy szoktuk csinálni. Gondoljuk át, és csak akkor ismerjük el egy álláspontot, ha meggyőződünk annak igaz voltáról! Ebben az esetben a hitünk is erősebb lesz.

Úgy látom, hogy aki kíváncsi, nem öregszik, de az, aki már semmire nem kíváncsi, szinte már nem is él. Az igazi kíváncsiság igazi kérdéseket szül, melyekre igazi válaszokat lehet adni. Szerintem ez a reformáció üzenete: ha feltesszük a magunk kérdéseit, és újra és újra keressük rájuk a választ, akkor jutunk előbbre. Nem véletlenül lett – az egyébként katolikus szellemiségű – *SZEMlélek* blogon a rovatom címe: *Komolyan kérdezem*.

– Manapság mely kérdések foglalkoztatják?

– Életem egy átalakulásokkal teli szakaszánál tartok. Felmondtam a munkahelyemen, kiálltam az olimpia mellett. Átpolitizált világunkban egyik sem volt egyszerű. A komoly döntések, a változások jelentik a hit próbáját.

Könnyű hívőnek lenni, másoknak tanácsokat osztogatni addig, amíg minden rendben halad a maga útján. Amikor kilépünk a biztonságosból az ismeretlenbe, akkor kell hinni a Jóistenben. Szívesen mondtam korábban, hogy ha Isten becsuk egy ajtót, kinyit egy másikat. De feltettem magamnak a kérdést: Ha ez így van, miért nem mered becsukni azt az ajtót? Úgy érzem, hogy végül sikerült a lelkiismeretem szerint meghoznom a döntéseket. Bár nem tudom, hogy a kinyílt ajtó hova vezet, de alakulhat ez a földi élet bárhogyan, én azt fogom magammal vinni tovább, amit a saját meggyőződésemmel sikerült összehangolnom.

– Nemrég beszélt arról, hogy a bulvárfogyasztók mellett ott van a „hallgatag többség”, akik számára az értékek fontosak. Őket hogyan tudná elérni a média?

– A talmi bulvármédia csupán a pénzkeresetről szól. Arra apellál, hogy az emberek szeretnek pletykálni és benézni mások hálósobájába. A bulvárfogyasztók a saját problémájukkal persze nem szívesen foglalkoznak, ezért nyomják el a belső hangokat egy külső zajjal. Azokat a fiatalokat látjuk, akik kigyózó sorokban állnak a szórakozóhelyek előtt; azokat kevésbé vesszük észre, akik nem élnek hivalkodó módon, akik közösségben szeretnek lenni, akik beszélgetnek vagy olvasnak. Az a média, amely tudatosan keresi, meg fogja találni őket, mert a hasonló a hasonló társaságában érzi jól magát. Arany János írta *Mindvégig* című versében: „Van hallgatód? nincsen? / Te mondd, ahogy isten / Adta mondanod.” Nekünk az a feladatunk, hogy mondjuk úgy, ahogyan Isten adta mondanunk. Meggyőződésem, hogyha így tesszük a dolgunkat, akkor az, aki keres, meg fog minket találni. Az értékek átadásában nem lehet gyors sikereket elérni. Jézus halála és feltámadása után is sok idő telt el, míg elterjedt mindaz, amit hirdetett.

– Ön kommentátorként ott volt a labdarúgó-Európa-bajnokságon, közelről is részese lehetett a sikernek. Bár az egész ország együtt szurkolt a csapatért, a bajnoki mérkőzéseken továbbra is üresen konganak a lelátók. Mi kell ahhoz, hogy többen legyenek a magyar mérkőzéseken?

– Egy étteremben két dologért fizetünk: az ételért és a hely hangulatáért. Ugyanez a sportra is igaz. Nem csak a színvonalas játékra van szükség, ehhez a jó élménynek is hozzá kell járulnia. Kellenek olyan stadionok, ahova szívesen megyünk, szükségesek a jó csapatok is, és persze a közös szurkolás élménye. Sajnos, míg a többiek mentek előre, mi elherdáltunk harminc évet, és csak mostanában kezdtünk dolgozni.

– A labdarúgás népszerűsége ugyanakkor töretlen nálunk. Érdekes, hogy az olimpiai győzelmek nem hoznak annyira lázba bennünket, mint a foci...

– Mindenkinek van futballal kapcsolatos élménye. Egyszer az életében mindenki kipróbálta, hogy milyen focizni. Ez egy viszonylag egyszerű játék, könnyű megtanulni a szabályait. Ugyanakkor érdekes, hogy bár a futball sokszor unalmas, mégis hihetetlen ereje van. Az Eb-n csak Ausztriát vertük meg, de mindenki úgy ünnepelt az utcán, mintha legalábbis megnyertük

volna az Európa-bajnokságot. Egy olimpiai aranyra is büszkék vagyunk, de nem vonulunk fel ünnepelni a győzelmet.

– Mint a Tabáni Spartacus Labdarúgó Utánpótlás Szakosztály elnöke azt is láthatja, hogyan folyik a fiatalok képzése. Profikat, sportszerető embereket vagy értő szurkolókat kell nevelni belőlük?

– A sport nem csak játék és örömforrás, sokkal több: a való élet esszenciája. Meg lehet tanulni belőle az élet legfontosabb értékeit: a munkát, a kitartást, az alázatot, az egymásért való kiállást. Megtanít bennünket arra is, hogyan győzzünk, mit kezdjünk a sikerrel, de azt is megismerhetjük általa, hogy ha veszünk, akkor hogyan álljunk ismét talpra. Az a gyerek, aki sportolt, egész életében használni tudja majd mindazt, amit megtapasztalt.

– Gyakran hallhatjuk a magyar futballal kapcsolatban azt a véleményt, hogy vesztes helyzetből nem tudunk fordítani, vagy akár azt is, hogyha nyeresre állunk, azt az utolsó pillanatban kieresztjük a kezünk közül. Igaz ez, vagy csak túl pesszimistán közelítünk a kérdéshez?

– Sok vita folyik arról, hogy ez magyar mentalitás-e, vagy sem. Van, aki szerint nem az, egyszerűen csak előfordul az ilyen, gondoljunk csak a franciákra, akik a Paris Saint-Germain révén elbuktak egy már szinte kiharcolt BL-továbbjutást. Szerintem ez a kérdés máshova vezet. Úgy látom, hogy nekünk, magyaroknak nincs erős identitásunk. A franciáknak, németeknek, cseheknek vagy a lengyeleknek sokkal szilárdabb az önazonosság-tudatuk. Küzdünk azzal a dilemmával, hogy kik is vagyunk. Nyilvánvaló, hogy ez a sportban is megjelenik. Sajátos nép a magyar, a szélsőséges zsenialitástól a végletes ostobaságig mindenre képes. Az biztos, hogy a gyerekeink már másként néznek a világra, mint az idősebb nemzedék, hiszen mi még a szocializmus által beszorított közegben élünk.

– Milyen elképzelései vannak a jövőről?

– Vannak terveim, de még nem tudom, hogy mi valósul majd meg ezek közül. Keresem az új kihívásokat, az új formákat. Sokat gondolkodom például másokkal együtt azon, hogy mi lesz a televíziózás jövője. Azt tapasztalhatjuk, hogy az emberek kevesebbet néznek tévét. Valószínű, hogy az élő közvetítések megmaradnak, de más tartalmak esetében ez az egyidejűség már nem számít. Ha felkerül egy anyag az internetre, az bármikor megnézhető. Ehhez a tendenciához a televíziózásnak is alkalmazkodnia kell.

Bár még nem alakult ki minden teljesen, nem vagyok nyugtalan. Mindig van mit tennem, akad munka is. Az életnek megvan a maga áramlása, én pedig hagyom, hogy vigyen. Okkal történnek a dolgok; hiszem azt, hogy meg fogom találni azt a munkát, amiben örömet lelem.

Az írás az Új Ember 2017. április 16.-23.-i ünnepi dupla számának Mértékadó mellékletében jelent meg.

Új adók január 1.-től: lefordítható ez más nyelvre?????...

Élenjáróknak: hang**adó**
Gyászolóknak: hamv**adó**
Figyelmetleneknek: lank**adó**
Öngyilkosjelölteknek: fel**adó**
Narkolepsziásoknak: szunny**adó**
Alváshiányban szenvedőknek: fár**adó**
Zenészeknek, énektanároknak: Cé **a dó**
Karmestereknek, karnagyoknak: hang-**adó**
Túlsúlyosoknak: puff**adó**, dag**adó**, has-**adó**
Rohanó életmódot folytatóknak: szal**adó**
Könyvelőknek, matematikusoknak: szám**adó**
Kissé sem konzervatívoknak: hal**adó**
Extrém stílust követőknek: sikk**adó**
Divatdiktátoroknak: mérv**adó**
Szakmunkásoknak: szak**adó**
Szomjasoknak: tikk**adó**
Horgászoknak: hal-**adó**
Szülő nőknek: élet**adó**
Atomfizikusoknak: has**adó**
Visszafogottaknak: mérték**adó**
Karosszérialakatosoknak: horp**adó**
Vendéglátósoknak: fog**adó**, vig**adó**
Rádiós, tévés szerkesztőknek: hír**adó**
Fogorvosoknak, szájbetegnek: fog-**adó**
Gyomorbántalmazottaknak: pukk**adó**
Reumás betegeknek: zsibb**adó**
Orvosoknak: hála-**adó**
Hívőknek: hála**adó**
Ingatlanközvetítőknek: el**adó**-ki**adó**
Sportrendezvényen szurkolóknak: rang**adó**
Magas katonai beosztásúaknak: rang-**adó**
Tépőzár-készítőknek: tap**adó**
Félősöknek: borz**adó**
Virágárusoknak: herv**adó**
Tartozóknak: meg**adó**
Nemmel válaszolóknak: tag**adó**
Közösséghez tartozóknak: tag-**adó**
Későn távozó vendégeknek: mar**adó**
Nagytestű kutyatulajdonosoknak: mar-**adó**
Napfelkeltét bámulóknak: pirk**adó**
Kamaszoknak: láz**adó**
Betegeknek: láz-**adó**

Hallottál róla? - Egy anyag, ami megváltoztat mindent...

Érdemes már ma megismerkedni az anyagok „szupermenjével,” mert az elkövetkező 20-30 évben gyakran fogunk találkozni vele. Egy szót mondok: grafén. De mi is az a grafén?

Próbáltad gyerekkorodban a nápolyinak óvatosan leapplikálni egy-egy rétegét? Ha ugyanezt a grafittal teszed meg, újabb és újabb rétegeket szedsz le róla, míg végül csak egyetlen atomnyi vastag réteg marad, már el is jutottál a grafénhez.

Az egy atomnyi vastagságú grafit annyira vékony, hogy a gyakorlatban nem is látható, ezért kétdimenziós anyagnak is nevezhetjük. Hogy el tudjuk képzelni, mennyire vékony: ha hárommillió ív ilyen grafénréteget teszünk egymásra, még mindig csak 1 milliméter vastag lesz.

De miért akkora felfedezés ez, hogy két tudós (Andre Geim és Konsztantyin Novoszjolov) 2010-ben emiatt kapott fizikai Nobel-díjat? Hát azért, mert a grafénnek egyedülálló tulajdonságai vannak. Lássuk:

200-szor erősebb az acélnál, ezzel a legerősebb ismert anyag. Hogy ezt is egy példával illusztráljam, ha egy folpack vékonyságú grafén fóliára ráállítunk hegyével lefelé egy ceruzát, arra pedig ráállítunk egy elefántot, nem fogja tudni átszúrni.

A keménysége ellenére olyan rugalmas, mint a gumi, jól hajlítható

Az elektronok gyorsabban mozognak benne, mint más anyagban. 10-szer jobb vezető, mint a réz.

Átlátszó.

Öntisztító, ellenáll a víznek, olajnak, zsírnak

Jól keverhető. Csupán egy százaléknyi grafént keverve a műanyaghoz, kiváló elektromos vezetőt kapunk.

De sokkal érdekesebb, hogy mit lehet csinálni belőle. Néhány példa a felhasználási lehetőségeiről:

Karkötővé hajtogatható tablet

Olyan átlátszó, hajlítható, érintőképernyős eszközt lehet vele készíteni, ami teljes szélességében tabletként, összehajtva mobiltelefonként, a csuklón meghajlítva okosóráként/okoskarkötőként is használható. Tud átlátszó is lenni, de át tud változni bármilyen színűvé, vagy mintájúvá. Ráadásul a grafénnel kevert műanyag erősebb és könnyebb lesz. A zsírtaszító tulajdonsága miatt pedig nem lesz tele ujjlenyomattal.

Sőt, grafén réteggel bevonva az asztalokat, falakat, mindenből kijelzőt varázsolhatunk. Nem kellene többet fizikai kapcsolók és szabályozók a tűzhelyekre, a házfalakon távolról irányítva változtathatják a reklámokat, a buszmegállóknál az érkezési időpontokat, de kiválthatja a hagyományos televíziót, vetítőt is.

Ablaküvegből napelemek! A jelenleginél 20-szor hatékonyabb napelemek építhetők belőle, a felhasználásával a napenergia megtérülési mutatói jóval meggyőzőbbé válhatnak. A lakás ablakai akár teljes méretükben bevonhatók grafénnel, így napelemként és képernyőként is használhatók. Mivel bármilyen

színt meg tud jeleníteni, megszűnhet a függöny fényszűrő feladata. Vagy képzeljük el egy kirakatüveget, amelyen reklámok futnak. És ha a járókelők már megőrülnek a sok reklámtól, semmi baj, mert a grafén törhetetlenné is teszi a kirakatüveget.

Útban a kvantumszámítógép felé

Az utóbbi években egyre inkább vért izzadnak a chipfejlesztők, hogy megfeleljenek Moore törvényének, és 18-24 havonta duplázni tudják a processzorok teljesítményét. Ez a megfelelés azonban egyre komplexebb és drágább gyártási technológiákat követel. Sokan gondolják, hogy a fejlődés eddigi üteme nem tartható a jövőben. Az ultragyors, de nem melegedő graféntartalmú csipek fejlesztése ugyan még viszonylag korai stádiumban van, de várhatóan nagyságrendekkel jobb teljesítményt produkál majd, mint a szilícium.

A torrentezés jövője

Wifi-n vagy 3G-n nagy fájlokat feltölteni máig idegőrlő tevékenység. Mivel az elektronok szinte ellenállás nélkül hasítanak végig a kétdimenziós felületen, ezért grafén antennával lehetséges akár másodpercenként egy terabites sebesség elérése is. Ez kb. 50-80 darab közepes minőségű mozifilmnek felel meg.

Ha voltál már olyan helyzetben, hogy egy kávézó pincérének kellett könyörögnöd 5 perc telefontöltésért, mert egy fontos hívást vársz, akkor örülsz majd annak az információnak, hogy a grafén alapú elemek 5 másodperc alatt 100 százalékra tölthetők.

Ráadásul több energiát hosszabb ideig lesznek képesek tárolni. Épp ideje lenne, hiszen az elektronika hihetetlen fejlődéséből az elemek eddig teljesen kimaradtak. Az első iPhone is kb. egy napig bírta, és a mai készülékek is. Lítium-ion elemek kapacitását a tízszeresére tudták növelni grafén hozzáadásával.

A mobil eszközökön kívül ez forradalmi hatású lehet az elektromos autóiparra is, amelynek legnagyobb problémája, hogy hatalmas súlyú elemeket cipelnek az autók (egy Teslában 450 kiló elem van), mégis 80-100 kilométerenként lemerülnek. És ha egyszer lemerültek, órákig tart a töltésük. Nos, a grafénnal dúsított elemek e problémák mindegyikét megoldják, mert súlyra könnyebbek, sokkal nagyobb kapacitásúak, és nagyságrendekkel gyorsabban töltődnek. Sőt, grafén tartalmú kaszni esetén maga az autó is tudja tölteni energiával.

Törhetetlen járművek

A grafén könnyűsége, hajlékonysága és törhetetlensége az autó, és repülőgyártásban is óriási fejlődést jelent. Egy koreai egyetemen réz, illetve nikkel rétegeket grafén rétegekkel keverve olyan kompozit anyagot állítottak elő, amely a rezet 500-szor, a nikkelt 180-szor erősebbé tette, ugyanakkor ellenállóvá az erózióval szemben. Járműveknél is előnyös lehet az ablakoknál a vízlepergető hatás. A grafénnal vége lesz az ablaktörlő-iparnak.

Tengervízből ivóvíz! A világon 783 millió ember nehezen jut édesvízhez, ami közvetlenül évente 3,4 millió ember halálát okozza. A tudósok azt gondolták,

a grafén erős felépítését és vízhatlanságát felhasználva új vízszűrő eljárásokat lehetne kidolgozni.

... Egy grafénrétegre apró lyukakat szúrtak, amely a vizet átengedi, de a nátriumot, klórt, és egyéb ionokat kiszűri. Míg az elmúlt évtizedekben elterjedt, fordított ozmózis alapú víztisztításnál óriási nyomással kell keresztülnyomni a vizet a szűrő membránon, az annál ezerszer vékonyabb grafén esetében jóval kisebb nyomás elegendő. Így sokkal kevesebb energiával, jóval olcsóbban valósítható meg a tengervíz sótalanítása.

Minden más

A *gyógyászatban* is nagy reményeket fűznek hozzá, elsősorban a bioszenzorok, és a célzott gyógyszerbevitel területén.

Építészetben használható bevonóanyagként, erősebbé, ellenállóbbá, és vízlepergetővé teszi az épületeket, lehetetlenné teszi a graffitizést.

És hogy hab is legyen a tortán: Az alapanyag, a szén óriási mennyiségben rendelkezésre áll, és nagyon olcsó.

Ha ennyire szép minden, akkor miért nincs még hajlítható telefon?

Ahogy minden új technológiának, a grafénnek is vannak problémái. A nanotechnológia - aminek egyik zászlóshajója lehet a grafén - lényege ugyanis a felfoghatatlanul apró méret. Egy atom vastagságú, láthatatlan réteggel nagyipari környezetben dolgozni nem triviális dolog.

A kutatók leggyakrabban az ún. hántolásos módszerrel állítják elő a grafént.

...Ez a módszer egy kutatólaborban elegendő, de tömeggyártásra nem alkalmas. Bár több irányba is elindultak a tömeggyártással, a szükséges gépek és ipari folyamatok kialakítása évekig tart.

Emellett léteznek egészségügyi félelmek. A láthatatlanul parányi, de nagyon erős nanorészecskék ugyanis élő szervezetbe kerülve komoly károkat okozhatnak. A szervezet képtelen ezeket lebontani, a sejtfalakat viszont könnyedén képesek átszűrni. Ez a tulajdonsága hasonló az azbeszthez, gyulladást alakít ki, és súlyos betegségekhez vezethet. A kutatók sem tartják lehetetlennek ezen problémák megoldását, de a kereskedelmi forgalomba kerülés előtt ezekre mindenképp megnyugtató megoldást kell találni. A terület befektetői 3-5 éven belül várják a kereskedelmi forgalomban kapható grafén termékek megjelenését, a szkeptikusabbak 7-10 évet mondanak. Várhatóan a kijelzők és napelemek lesznek az első boltba kerülő termékek, a többi felhasználási mód még a kutatásokon múlik. Mindenesetre nemsokára eljön az idő, amikor a Szilícium völgy -ha másban nem is-, elnevezésében az elavult technológiát fogja jelenteni.

Tedd Tünde: Családot? Köszönöm, nem kérek! (részlet)

Érdeklődés hiányában a lázadás elmarad. Ezt, így utólag visszagondolva ki is függeszthettem volna a szobám ajtajára 16 évesen. (...)

Két dolgot biztosan tudtam ekkor: színésznő leszek és nem lesz családom. Az első nem szorul magyarázatra, hittem, hogy ősidőktől erre tartogatott engem a jó Isten. Világos, kész. Családot? Köszönöm nem kérek! Az anyaság, a feleségeskedés, pláne a gyerekek a Psotai-léttel összeegyeztethetetlen fogalmak voltak bennem. Egy velejéig színésznő nem őrlődhet fel a család oltárán, nem szórhatja szerteséjjel önnön valóját pelusok, cuclisüvegek és a mosogatás póriságában!

... Nem lesz családom, hisz minden egyes sejtem majd az átlényegülésben kell feloldódjon a világ színpadain, és ily módon töltöm be később teremtésem valódi célját! Elhatározásom mindkét dologban tehát igen megalapozott és megmásíthatatlan volt.

(...)

Bébiszitterként kaptam állást sulis után egy 9 gyermekes családnál! Igen, 9, azaz KILENC!... Első munkanapom egy januári délutánra esett, amikor is haza kellett kísérem a nyúlcsalád, azaz Szabadosék egyetlen leánygyermekét, Julcsit. Emlékszem, az Operaház melletti balettintézetbe mentem érte, és türelmetlenül vártam, hogy ez a törekeny kis lányka átöltözzön az órája után.

Kissé zavartan, enyhén feszengve bemutatkoztunk, és elindultunk tömegközlekedéssel a városon át. Lopva nézegettem őt. 8 éves forma, barna copfos, szeplős kislány volt, számomra teljesen indokolatlan mosollyal az arcán. Mikor az egyik metróátjáróban elmentünk egy pékség mellett, kedvesen rám nézett, és csillogóan tiszta, előrehálás szemekkel így kiáltott: "én itt rettenetesen szeretem a kakaós csigát!" Nem is tudom, hallottam-e, láttam-e korábban annál aranyosabb jelenséget, mint akkor, ott azt a kis 30 kilónyi copfost, ahogy – gyors helyzetfelismerésem szerint - éppen péksüteményt kért tőlem. Életemben először találkoztam nálamnál fiatalabb gyermekkel, akit úgy igazán észleltem, megfigyeltem, akivel egyáltalán váltottam néhány szót, és ez a számomra teljesen új élmény pont egy ilyen kis erdőtündér-figurával történt. Ő "rettenetesen szerette ott a kakaóscsigát", ezért bár tisztán láttam megcsappanni aznap esti bevételtem, a pékség felé vettük az irányt. Mikor fél órával később a rózsadombra feldöcögő buszon ültünk, betolta az utolsó falat sütit, rám nézett és bizalmasan így szólt: "Képzeld! Hamarosan kishúgom lesz!" Nos, én sosem voltam jó matekból, de azt még én is viszonylag gyorsan ki tudtam számítani, hogy a testvérek száma ezzel tízre emelkedik majd, ami teljes képtelenségnek tűnt számomra. Egyéb vicces gondolatok is feltorlódtak bennem a nyúlmatematika mentén, de ezt gyorsan lenyeltem és csak annyit kérdeztem sután: "és ezt te miből gondolod?" Mire ő gyanakvó óvatossággal és kissé teátrálisan körbenézett jobbra - balra, majd tölcsért formázott a kis kezeiből és a fülemhez hajolva ezt suttogta: "Tegnap este az édesanyámék bezárták a hálószobájuk ajtaját!"

Olyan bizalmasan és komolyan sutyorogta ezt a néhány szót, hogy muszáj voltam bizalmasan és komolyan végighallgatni. Fejecskéjét kicsit távolabb emelte az enyémtől, mélyen a szemembe nézett, és mikor úgy látta, hogy nálam biztonságban lesznek legféltebb gondolatai, még hozzátette, illetve hozzáúgta: "Megfigyeltem, hogy ebből később mindig kisbaba lesz! Nagyon érdekes!" "Az! Tényleg nagyon érdekes!" fűztem hozzá esetenül. Ezután hátra, majd oldalra dőlt, orrát a hideg buszablaknak nyomta és zötykölődünk tovább. Furcsa utazás volt az az első, a Balettintézetől a budai dombok tetejéig, de egy dolgot kimondatlanul is tudtunk: ennek a bőségben cseperedő, indokolatlanul vidám, ropicsontú Julcsilánynak lett egy 16 éves, panellakó, a mindennapok szürkeségéből kitörni és kitűnni vágyó barátja, no meg fordítva.

Az idillinek tűnő utazás azonban vészesen közeledett a végéhez, ahol egész pontosan, a jelenleg ismert szám adatok szerint 8, azaz NYOLC fiúgyermek várt rám a Szabadosi család villájában! Azt szokták mondani, hogy az igazán nagy viharokat valamiféle csend előzi meg, no, hát itt ilyen nem volt! Szerintem soha, vagy maximum nyolc fiúgyermekkel ezelőtt!

Egy távirányítással működtetett kapun kellett bemenni, majd onnan legalább 200 m-t gyalogolni felfelé, hogy elérjük a villát. Julcsi pontosan úgy vette elő a lakáskulcsát, ahogyan én szoktam, még a kulcs maga is hasonlított az enyémmre, de ezen a ponton a hasonlóságok halmaza nagyjából ki is merült, már ami a körülményeinket illeti. Beléptünk egy óriási előtérbe és ezzel egy időben - számomra - egy teljesen új világba. Meg voltam győződve, hogy Szabadosiné izgatottan vár majd az ajtóban, hogy leellenőrizze, kiféle, miféle szerzetre bízta egyetlen leánygyermekét, ezért próbáltam a korábban kék, majd vörös-spirosba hajló tincseimet diszkréten a fülem mögé lapítani. Az ajtóban azonban senki sem várt. Eddigi tapasztalataimhoz képest ez rendkívül szokatlan volt, hisz panelosztálytársaim panelszülei akkor is elének tornyosultak folyton, ha mi egyáltalán nem akartuk. Persze 52 m²-en igen nehéz elbújni két felnőtt embernek, 700 m²-en pedig nagy kihívás megtalálni őket. Mindkettőnek vannak persze előnyei. Szabadosi anyuka híján tehát levetettük a cipőnket, és elhelyeztük őket egy olyan vége láthatatlan, már ott lévő cipőtengerben, amelyet én még életemben nem láttam. Többnyire fiús bakancsos, sportcipők és ezeknek százféle variációja hevert egymáson. Azt hiszem, abban a pillanatban realizáltam, hogy hova is érkeztem és nagyjából mi vár majd rám. A szülők korábban jelezték az ügynökségnek, hogy aznap színházba mennek, így estig igényt tartanak a szolgálataimra, az ügynökség pedig örömmel mondott igent a nevemben. Nem csodálom! Ők nem látták azt a cipőmenyiséget!

Kezdődő, lábbelik iránt érzett szorongásos megbetegedésemből gyorsan kibillentett egy hatalmas sikoly, amely a kör lépcső felől hallatszott. Azonnal Julcsira pillantottam, aki úgy tűnt, egyáltalán nem hallotta, amit én, sőt, teljes nyugalomban közölte velem, hogy ő most kiszalad a Mancit megetetni. Gondolataim zavarában meg voltam győződve, hogy az említett Manci is egy gyerek a sokból, csak őt valamilyen rejtélyes oknál fogva kint tartják és ott etetik esténként. Ridegtartás... hallottunk már ilyen. Azért megnyugtató volt,

mikor egy vizslafej tolakodott be az ajtón, és boldog várakozással nyalogatta kicsi gazdája kezeit. Ő volt tehát Mancsi, a család kutyája. De mi volt az a sikoly? Egy életem, egy halálom, úgy döntöttem bejárom a házat, megkeresem a hang forrását és egyúttal a szülőket is. Elkezdtem felfelé sétálni a hatalmas körlépcsőn, de 5-6 lépés után egy újabb sivítás kíséretében hirtelen két, a pelust leszámítva teljesen csupasz, egyforma fiúcska csúszott le mellettem a korlátan, olyan sebességgel, hogy el kellett kapni a kezemet, amellyel kapaszkodtam. Nem akartam tudni, hogy ezt a veszélyes mutatványt hányadik emeleten kezdték el, de a leérkezésük, a gurgulázó nevetésük, az azonnali felpattanásuk alapján úgy tűnt, jó móka a lecsúszós móka. Amíg azon töprengtem, vajon bemutatkozzak-e a két klónnak, már fel is rohantak mellettem, és esve-elve, sikítózva – ez valamiféle dialektus lehetett náluk- eltűntek a lépcsőház felsőbb szintjein. És én ezekre fogok ma vigyázni, nyilallt belém a felismerés. Nem kaptam röhögő görcsöt a gondolattól. Julcsi ekkor visszatért a kertből és megkérdezte, segítsen-e megkeresni az anyukáját. Hát segítsen-e? Mielőtt hazaszaladok! Szeplős kis barátommal az oldalamon kicsivel több bátorsággal szedtem a lépcsőket, majd az első emeletre érve valami egészen furcsa dolgot tapasztaltam. Ennek a háznak minden emelete zsizsegett. Akárhová néztem, minden zajt keltett, mozgott és lendületben volt, mintha külön film pergett volna minden egyes négyzetméteren. Egy jó ideig úgy meredtem a körülöttem zajló eseményekre, mintha moziban lettem volna. A film vágója viszont olyan gyorsasággal váltogatta a filmkockákat egymás után, hogy kissé beleszédültem a látványba. A hátam mögött ismét sivítva száguldoztak le az ikerpelenkások, mellettem pedig ezzel egy időben elrobogott egy távirányítású autó, ami után két óvodásforma fiúcska rohant veszekedve. Egy határozott, ám fiatal hang közben lekiabált a valahányadik emeletről, hogy fürdésidő van, azonnal húzzon egy bizonyos Ádám a kádba, mert különben – a kiabáló szavai alapján- egészen félelmetes dolgok várnak rá. Én, ha Ádám helyébe lettem volna, igyekeztem volna, de sehol sem láttam rémülten siető Ádámforma gyermeket. Szívesen kísértem volna tovább ezt a közbjátékot, de Julcsi megfogta a kezemet és így szólt: “ő az, Mami! Tündinek hívják és vett nekem kakaós csigát!” majd ezzel elszaladt és elnyelte őt a ház. Én pedig ott álltam még mindig szédülve kissé az ingerektől, attól tartok, rettentő bamba arckifejezéssel Szabadosiné előtt. Végigsuhant ugyan a fejemen, hogy most kéne megigazítanom korábban hátranyalt, ám rég előretüremkedett, kékes hajtincseimet, de olyan természetes kedvesség és elfogadás áradt ebből a lány vonásokkal bíró nőből, hogy meg is feledkeztem a mozdulatról. Bemutatkozott, érdeklődött, hogy minden rendben volt-e az úton, nem probléma-e, hogy kicsivel később tudok aznap végezni, mint azt eredetileg terveztem stb. Sután bár, de igyekeztem válaszolgatni, miközben szívem szerint megállítottam volna az időt, kimerevítettem volna a látványt és mindenféle viselkedniakarás nélkül szemléltem volna arcát, szőke haját, laza, ám nőies ruháját. Én ilyen *mamival* még soha életemben nem találkoztam. Panelanyuk és *mami* között nagyjából akkora volt a hasonlóság, mint egy csapat vemhes hód és egy flamingó között... Furcsa dolgok az érzetek, a

benyomások, de Szabadosinénak már az illata maga is olyan bársonyos volt, hogy egy életre megjegyezte az orrom, a fejem, a szívem. Álltam tehát kábultan a látványtól, a parfümtől, az őszintén nyájas hangtól, majd a jelenés elsétált előlem. Néhány perc múlva hallottam, ahogyan elindítja az autót és kihajt a kapun, hogy bizonyára Szabadosi úrral találkozzon a városban.

Miután felocsúdtam a találkozásból, nem volt mese, muszáj volt utánajárnom kikkel is lettem összezárván. Csak semmi pánik, mondogattam magamnak. Az embernek fel kell mérnie a terepet, mégis hány potenciális problémaforrás rejtőzködik egészen pontosan hány emeleten is? Ha már az elsők voltam, hát itt néztem körül és feltűnő lett egy rikító színekkel telefirkált tábla, tőlem 4-5 lépésnyire. Ahogy próbáltam kivenni a rajta lévő írást, egy üde fiúhang szólalt meg a hátam mögött: "feladattábla! Rajta van, hogy kinek mi a dolga a héten és az is, hogy melyik nagyobb gyermek melyik kisebbre figyel." Hátranéztem és egy 14 éves forma, igazán helyes vörös kamasz mosolygott rám. Ő volt Mór, a család legnagyobb gyermeke. Bemutatkoztunk és újra elmagyaráztattam magamnak, hogy mit is rejt az a bizonyos feladattábla. Mór beszámolója alapján megértettem, hogy mindegyik nagyobb gyermekre jut egy kicsi, akinek nem kell naphosszat a sarkában lenni, csupán meg kell bizonyosodni róla, hogy reggelizett, fogat mosott, fürdött stb. Szabadosiék zsenik, tiszta sor! Mór ezen a héten pl. Áronra figyelt, aki elmondása szerint könnyített pályán, mert így Ádámot, az ikrek másik felét megúszta minimum egy hétre. A nagyfiú szerint a kissrác egy égetnivaló buldózer, aki ha nem a lépcsőkoriáton csúszik éppen, akkor vagy a wc-be tömködi a gyurmáját, vagy valamelyik macskával kísérletezik, vajon tényleg talpra esik-e különböző magasságokból. Azt mondta, ne hagyjam magam megvezetni a pelenka-cumi kombóval, ennek a gyereknek semmi köze nincs egy ártatlan babácskához. Nem mondom, hogy megnyugodtam, de egy ekkora házban kell, hogy legyen egy kötözőzsineg és egy szigetelőszalag valahol... persze, csak ha eldurvulna a helyzet! No, csak semmi pánik! Különben is, Ádámkának is van egy "felügyelője" a tábla szerint erre a hétre, úgyhogy előre mostam kezeimet. Mondtam már, hogy Szabadosiék zsenik? Szülni kell egy sor nagy gyereket, majd egy sor kicsit, és meg is van oldva minden... Jó, jó! Van itt némi logikai hézag, de ez most nem fontos. Zsenik és kész.

A család legnagyobb gyermeke ezután végigkalauzolt a házon, melynek során kiderült, hogy négyemeletnyi gyermek lett rám bízva aznap estére. Egyre fokozódó rémületemet látva Mór felajánlotta, hogy a fürdés előtt berak egy filmet, amit majd elnézeget a banda nagy része, utána pedig segít majd Julcsival a többiben. Így is lett, néztünk egy irtó helyes mesefilmet, - ezalatt kétszer végeztünk életmentő műtétet Ádámon, egyszer azért, mert Mór ellopott bicskájával is ki akarta próbálni a korlátmutatványt, majd azért, mert a 14. betömött pillecukor már nem hagyott helyet a beáramló levegőnek. A második pániknál kezdtem egész rutinosan viselkedni. A film után beraktunk egy rakat kókadozó gyereket sorban a kádba. Azonban mikor Áront kiemeltém a vízből, szembesültem azzal a nyilvánvaló ténnyel, hogy egy fiúgyermeket tartok a kezemben, annak minden himbálódzó testrészével együtt. Igyekeztem rettentő természetesen viselkedni, de azt sem tudtam

egész pontosan, mit csinállok. Visszasírtam ruhaboltos karrieremet, melyet a csúcson kellett abbahagynom, pont mielőtt megkaptam volna az Év Hajtogatója díjat. Míg ezen gyötrődtem, a helyzet megoldotta önmagát, mert a kicsifíú ügyesen megtörülközött és belebújt a pizsamájába. Életemben nem voltam még ilyen hálás 3 éves gyereknek, amiért pizsamában volt!

A lefektetésnél a papírforma szerint minden kicsinél ott volt a beosztott nagy, ami különösen mókás volt Julcsi és Dani esetében, ahol ugyanis egy 9 éves fiúcskára volt bízva egy 8 éves lányka. Nem térnék ki arra, hogy ez milyen perpatvart okozott kettejük között olyan 15 percenként, de el lehet képzelni. Segítség ide vagy oda, meg sem álltam egész este és az altatás idején már határozottan úgy véltem, megérdemlek minden egyes forintot, amit ezért a munkáért fizetnek majd nekem, sőt! Mivel Julcsi hülyét kapott Danitól, úgy döntöttem, hogy a béke érdekében átveszem a nagyobbik testvér nemes feladatát és magam altatom a kislányt (jelentsen bármit is az a fogalom, hogy altatni, gondoltam magamban). Tett-vett még kicsit a szobájában, majd amikor le akartam kapcsolni a villanyt, megkért, hogy még ne tegyem, mert még nem mondott imát, és ő azt világosan szereti mondani. Erről a számomra teljesen idegen tevékenységről úgy beszélt, mint a világ legtermészetesebb dolgáról. Ő imádkozni szeretne, ne oltsak lámpát. "Persze, persze!" próbáltam megértően habogni valamit és megmerevedtem a kapcsolónál. Julcsi letérdelt az ágya mellé, és ha eddig nem voltam eléggé megszeppenve, akkor most még rákapcsolt egy fokozatot, ugyanis számomra egészen váratlanul hangosan kezdett beszélni. Úgy szólt az Istenhez, mint egy jó barátjához, közvetlenül, bátran, de szeretettel és tisztelettel.

Az ima egy pontján megköszönte, hogy érte mentem, és hogy megvettem neki a világ legfinomabb kakaós csigáját. Még soha azelőtt nem hallottam, hogy bárki ezen a világon belefoglalt volna az imájába. Egészen megrökönyödtem ott, az ajtófélfának dőlve és valami olyasmit éreztem, amit soha még azelőtt, valami szeretettel kevert feszítő szépséget, ami akkor és ott alig fért be a lelkembe. Befejezte az imáját, bepattant az ágyba és hamarosan elaludt. Halkan kimentem a szobából, belestem a fiúkhoz, és örömmel tapasztaltam, hogy már csak a két nagyobbik volt ébren, olvastak az ágyukban. Kérdeztem, hogy minden rendben van-e, de rám se hederítettek, nagyon el voltak merülve. A kisfiúk egészen furcsa pózokban, mélyen aludtak. Ádám most pont olyan volt, mint bármelyik 3 éves forma kisember, ártatlan és picike. Néztem a kis pufi arcocskáját, alvásban megdagadt ajkait és azt éreztem, ilyen ártatlanságot, ilyen tisztaságot még soha életemben nem láttam. Aztán elmosolyodtam, mert eszembe jutottak Mór szavai, hogy Ádám körül minden csak szemfényvesztés, semmi sem az, aminek látszik. Lám, a kis pelenkafenekű még álmában is álcázza magát, azzal becsuktam az ajtajukat.

A szülők pont ekkor érkeztek. Halkan lépkedtek fel a lépcsőn, egymás kezét fogva, láthatóan egy kellemes este után. Apuka is nagyon szimpatikus figura volt, felajánlotta, hogy hív egy taxit, a kései időpontra való tekintettel. Úgy

tettem, mintha teljesen mindennapi dolog volna számomra taxiba ülni, pedig életemben először szálltam be ilyen autóba.

Míg zötyögtem hazafelé és figyeltem a fagyos Budapest sötét utcáit, ráébredtem, hogy ez az este nem egy akármilyen este volt a sok közül. Nem tudtam még pontosan, milyen változást hozott, de abban bizonyos voltam, hogy már semmi sem ugyanolyan, mint néhány órával korábban. A világ sem ugyanaz többé, a jövőm sem ugyanaz többé, én magam sem vagyok ugyanaz többé. Más lett a lépcsőház, mikor hazaértem, más a szobám és más lett az esti vacsora íze. Anyám még ébren volt, félvállról megkérdezte, minden rendben volt-e. Tudtam, hogy ez is csak egy volt a sok költői kérdés közül, de ezúttal önmagamnak szerettem volna válaszolni. El kellett döntenem, hogy életem legpocsékabb, vagy legjobb estéjét töltöttem-e el Szabadosiék otthonában. Úgy éreztem, ez a mérlegelés nem tűr halasztást, mert az életem múlhat rajta. Bementem a szobámba, mely méreteiben azonos volt Julcsiék cipős szekrényével, és át akartam gondolni, mi történt velem aznap. Minden erőmmel igyekeztem felidézni az ijesztő, fárasztó, aggodalmas pillanatokat, de mindent elfedett valami megmagyarázhatatlanul kellemes érzés. Aztán sorban érkeztek a képkockák a kis Julcsiról a pékség előtt, a buszablakhoz nyomott orrocskája, az ikrek száguldozása a korláton, Mór és a feladattábla, a fürdés körüli kínlódásom, a kis copfos imája és így tovább. Valami egészen ismeretlen dolog mocorgott a lelkemben. Hiába is próbáltam tagadni, ez az egész csomag a maga teljességével életem legboldogabb estéjét adta nekem. Igen, a legboldogabbat. Ettől a felismeréstől a feje tetejére állt a világom, ám egy csöppet sem bántam. Színésznő leszek majd? Lehetséges. Korszakunk egyik ünnepeelt primadonnája talán? Lehetséges. No, és Családot? Családot? Köszönöm, azt igen, azt mégiscsak kérek! De csak nagyot! Az csak nagyban lesz az igazi!

Húsz év telt el azóta. A minap kaptam egy esküvői meghívót Julcsitól, aki gyönyörű balerinává cseperedett az évek alatt, és úgy tűnik hamarosan feleség lesz belőle. Én magam nem lettem színésznő, az én színpadom bizonyos értelemben sokkal nagyobb lett végül. Hozzámentem egy irtó rendes, nagydarab fickóhoz, aki 13 éve udvarol rendületlenül, és ennek lett is három gyümölcse, két kislány és egy Ádámhoz kísértetiesen hasonló kisfiú. Talán remek Júlia lettem volna egy aktuális Rómeó oldalán, de kétségtelenül megoldották a nagy teátrumok nélkülem is az előadásokat. Ennek a három gyermeknek azonban csak és kizárólag én lehettem az édesanyja, és ezt a szerepet bizony nem lehetett másra osztani. Hálás vagyok a nagy Rendezőnek odafenn, hogy így alakult, mert nincs ennél embert próbálóbb, nehezebb és egyben szebb szerep a világon.

V I C C O L D A L

Ivan Ivanovicsot, az idős hivatalnokot behívják a pártbizottságra, hogy felelősségre vonják, amiért nem volt ott a múltkori párttaggyűlésen. Miközben a folyosón várakozik, az üzemi párttitkártól megtudják, hogy az öregnek már korábban is volt két pártfegyelmije. Ezért ügyének tárgyalása előtt megkérdezik tőle, hogy miért kapta.

- Először azért kaptam pártfegyelmet, mert amikor meghallottam, hogy Sztálin elvtárs temetése egymillió rubelbe került, azt találtam mondani, hogy ennyi pénzből az egész központi bizottságot el lehetett volna temetni. Másodszor meg az történt, hogy hivatali szobám falán ki volt függesztve Lenin, Sztálin és Hruscsov képe, és amikor a párttitkár ezeket meglátta, kiadta az ukázt: "Azonnal vegye le innen azt a gazembert!" Én meg azt találtam kérdezni, hogy melyiket a három közül?

Az érettségi után két fiútestvér eltérő utakon indult el az életbe. Egyikük csendőr százados lett, a másik partizán. Csak 1949-ben találkoztak újra. Addig csupán az egykori iskolatársak beszámolóiból hallottak egymásról. Beszélgettek. A volt csendőrtiszt: - Rég láttalak, mi van veled?

A volt partizán: - Megvagyok, segédmunkásként dolgozom egy gyárban. Te?

A volt csendőrtiszt: - Századosi rangban átvettek a Néphadseregbe.

A volt partizán: - Hát az meg hogy lehet?

A volt csendőrtiszt: - Azt írtam az önéletrajzomban, hogy a testvérem partizán. Te meg gondolom azt, hogy a testvéred csendőr százados.

A földosztás, majd az újraállamosítás után János bácsit rá akarják beszélni, lépjen be a termelő szövetkezetbe. Az öreg már hajlik rá, mire az agitátor hozzáteszi: - Néhány dolgot be kell ám adni a közösbe.

- No és mit?

- Be kell adni a lovakat.

- Ha be kell, hát beadjuk.

- A tehenet is be kell adni.

- Azt is beadjuk.

- A kecskét is be kell adni.

- A kecskét? Azt nem adom!

- Aztán miért?

- Mer az van!

- Bátya, ez itt egy színtiszta magyar falu. Miért van mégis minden csak szlovákul kiírva?

- Hát az ú kedvükír, mer' mink úgy is tudjuk, hogy mi hun van...

Egy pozsonyi magyar iskolában egy gyerek a szünetben ezt írta a táblára: "Talpra magyar!" A tanár belép az osztályterembe, meglátja a feliratot a táblán, és rettenetesen mérges lesz.

- Ki merte ezt ideírni?- Senki se jelentkezik. - Száz koronát adok annak, aki megmondja, hogy ki írta.

A gyerekek összesúgnak ezen a nem várt előnyös ajánlaton, aztán a kis Márton jelentkezik.

- Na, áruld el, ki írta?

- Tessék előbb a pénzt ideadni!

A tanár már szeretne a végére járni ennek az irredenta akciónak, és odaadja a száz koronát. - Na itt van, te csirkefogó! Most már megmondod végre, hogy ki írta ezt a pimaszságot?

- Petőfi Sándor.

A tanító néni azt a feladatot adja a gyerekeknek, hogy soroljanak fel híres embereket. A nebulók egymás után jelentkeznek, így mondják sorban: Heltai Jenő, Radnóti Miklós, Molnár Ferenc, Rejtő Jenő (P.Howard), Nagy Endre, Nóti Károly, Tabi László, Vadnai László, Herczeg Jenő és Komlós Vilmos, Salamon Béla, Rózsahegyi Kálmán, Kabos Gyula, Kabos László, Királyhegyi Pál, Kellér Dezső, Kálmán Imre, Korda Sándor (Sir Alexander Korda), Székely Mihály, Karinthy Frigyes, Szép Ernő, Bródy Sándor, Hunyadi Sándor, Alfonzó (Markos József) , Márai Sándor , Kertész Imre , Neumann János (John vonNeumann), Szilárd Leó, Teller Ede, Modigliani, Jasa Heifec, Mendelssohn, Verne Gyula, Albert Einstein...

Egyszer csak Móricka jelentkezik:- Tessék mondani, lehet nem zsidót is említeni?

Megdöglött a gazdag Kohn kutyája, és elmegy a rabbihoz, hogy eltemesse.

- Rabbi! Kimúlt a kedvenc kutyám, egy fajtisza rottweiler. A temetőben szeretném eltemetni.

Mire a rabbi: - Nagyon sajnálom Kohn, de ide a szent földbe, az emberek közé nem temetheted.

- De rabbi, legalább a kerítés mellé!

- Sajnálom Kohn, de nem megy.

Kohn búslakodva távozik, és halkán morogja: - Pedig 50 ezer dollárt szántam

Mire a rabbi: - Várj csak, Kohn! Mit is mondtál, hogy hívják? Roth Weiler???

Egy távoli faluban idő előtt szülni készül egy asszony. A fájások egyre sűrűbben jelentkeznek. Nincs mit tenni, a sógor elbiciklizik a nem messze lakó bábaasszonyért. Orvost hívni már nincs idő. A bába forró vizet kér, megmossa a kezét, majd felkapja orvosi táskáját és bemegy a vajúdo asszonyhoz. Néhány perc múlva kiszól: - Kérek egy laposfogót!

A férj idegesen matat a szerszámok között, majd beadja.

Pár perc múlva megint kiszól a bába: - Csípőfogót!

A férj holtsápadtan benyújtja. Újra nyílik az ajtó: - Reszelőt!

Az apa már se élő, se holt. Reszketve kérdi: - De hát az ég szerelmére, mi történt?

- Még semmi, csak nem tudom kinyitni a táskámat...